

Startside>Anlæggelse af retssag>Retssystemerne i EU og de enkelte lande>Almindelige domstole i de enkelte lande

A tagállamok rendes bíróságai

Finland

Ez a szakasz a finnországi általános és közigazgatási bíróságok szervezetről nyújt információkat.

Általános és közigazgatási bíróságok – bevezetés

A finn bírósági rendszer a polgári és büntetőügyekkel foglalkozó **általános bíróságokra**, a közigazgatási aktusok bírósági felülvizsgálatát ellátó **közigazgatási bíróságokra**, valamint meghatározott **szakosított bíróságokra** osztható fel.

Az „**általános bíróságok**” olyan bíróságok, amelyek hatásköre általános. Ezek tehát olyan jogvitákkal foglalkoznak, amelyek nem tartoznak valamely más bíróság hatáskörébe. A finn általános bíróságok közé tartozik:

20 **körzeti bíróság** (*käräjäoikeudet/tingsrätterna*),

5 **fellebbviteli bíróság** (*hovioikeudet/hovrätterna*) és

a **Legfelsőbb Bíróság** (*korkein oikeus/högsta domstolen*).

Finnországban a **közigazgatási bíróságok** az általános közigazgatási bíróságok (*hallinto-oikeudet/förvaltningsdomstolarna*).

Az általános közigazgatási bíróságok a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságra (*korkein hallinto-oikeus/högsta förvaltningsdomstolen*) és regionális közigazgatási bíróságokra oszthatók fel. Finnországban hat regionális közigazgatási bíróság található: a helsinki, a hämeenlinnai, a kelet-finnországi, az észak-finnországi, a turkui és a vaasai közigazgatási bíróság. Ezenkívül az Åland-szigeteken Åland közigazgatási bírósága néven külön közigazgatási bíróság működik.

A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság a **legmagasabb szintű közigazgatási bíróság**.

Körzeti bíróságok

A **körzeti bíróságok** elsőfokú bíróságokként működnek. Polgári és büntetőügyekkel és egyes nemperes eljárásokkal, mint például házasság felbontásával foglalkoznak. Pillanatnyilag 20 körzeti bíróság van Finnországban. Méretük jelentős eltéréseket mutat, mind személyzet mind ügyteher szempontjából. A körzeti bíróságok évente mintegy 550 000 ügyet (80 000 büntetőügyet, 420 000 polgári ügyet és 50 000 nemperes eljárást) bírálnak el. A körzeti bíróságok összesen mintegy 1900 munkavállalót foglalkoztatnak.

A körzeti bíróságok tevékenységeire és igazgatására irányadó rendelkezések a **bíróságokról szóló törvényben** (*tuomioistuinelaki/domstolslag*, 673/2016), és az ahhoz kapcsolódó rendeletben, valamint a körzeti bíróságok eljárási szabályzatában található. A törvény értelmében az elsőfokú bíróság vezető bírāja egyúttal az adott bíróság igazgatási vezetője is.

A körzeti bíróságok tagjai a bírósági ülnökök is, akik súlyosabb büntetőügyek és a földtulajdon- és földhasználati jogokat érintő ügyek elbírálásában vesznek részt. Az önkormányzati tanácsok jelölik ki a bírósági ülnököket. Az önkormányzatok által megválasztandó bírósági ülnökök számát az Igazságügyi Minisztérium hagyja jóvá. A bírósági ülnökök díjazását az állam fedezi.

Eljárás a körzeti bíróságok előtt

A körzeti bíróságon a **polgári eljárás** két szakaszra oszlik: **előkészítő szakaszra** és az **érdemi tárgyalásra**. Az előkészítő szakasz a felek írásbeli nyilatkozataival indul. A nem vitatott követelésekkel kapcsolatos ügyek gyakran már ebben a szakaszban megoldódnak. A szóbeli előkészítő szakasz egyesbíró előtti előkészítő tárgyalást jelent.

Ha e szakaszban nem kerül sor egyezsége, az ügyben különálló érdemi tárgyalásra kerül sor. Egy vagy három bíró lehet jelen az érdemi tárgyaláson. Ha lehetséges, az érdemi tárgyalást közvetlenül az előkészítő tárgyalást követően kell megtartani.

Büntetőügyekben a bíróság összetétele a bűncselekménytől függ. Vétség esetén az ügyet egyesbíró is elbíráhatja, a súlyosabb bűncselekményeket általában egy bíróból és két bírósági ülnökből vagy három bíróból álló tanács tárgyalja.

A **büntetőeljárás** a polgári ügyekben irányadókkal azonos elveket követ. A büntetőügy is kezdődhet előkészítő tárgyalással. A bíróság felkérheti a vádlottat, hogy az érdemi tárgyalás előtt tegyen nyilatkozatot. Az eljárás szóbeli, az ítélet pedig azon tényeken és bizonyítékokon alapul, amelyeket a felek terjesztettek a bíróság elé. A bizonyítékokat az érdemi tárgyaláson kell előterjeszteni. A büntetőügyekben is – amennyiben lehetséges – közvetlenül az előkészítő tárgyalást követően kerül sor az érdemi tárgyalásra. A bíróság összetétele az érdemi tárgyalás során nem módosulhat. Egyes büntetőügyek jogszabályban meghatározott feltételek teljesülése esetén érdemi tárgyalás mellőzésével, írásbeli eljárásban is elbíráhatók.

Ha a bíróság nem jut **egyetértésre** az ítélettel kapcsolatban, szavazást tartanak; a tanács minden tagja egy-egy szavazattal rendelkezik. Amennyiben polgári ügyben szavazategyenlőség van, a bíró által támogatott álláspont az irányadó; büntetőügyben az enyhébb alternatívát fogadják el.

Az ítélet rendelkező részből és indokolásból áll. Az ítéletet a legtöbb esetben az érdemi tárgyalás végén kihirdetik. A kiterjedtebb vagy egyéb okból bonyolultabb ügyekben azonban az ítélethozatal legfeljebb két héttel az érdemi tárgyalást követően is történhet. Ebben az esetben a felek a bíróság hivatalában vehetik át az írásba foglalt ítéletet.

Fellebbviteli bíróságok

Finnországban öt **fellebbviteli bíróság** működik: a helsinki, a kelet-finnországi (amelynek székhelye Kuopio-ban található), a rovaniemi-i, a vaasai és a turkui fellebbviteli bíróság.

Másodfokú bíróságként a fellebbviteli bíróságok döntenek a körzeti bíróságok határozataival szemben benyújtott fellebbezésekről és panaszokról. A fellebbviteli bíróságok bizonyos esetekben elsőfokú bíróságként is eljárhatnak. Például a fellebbviteli bíróságok bírálják el az illetékességi területükön működő közigazgatási bíróságok bírái vagy magasabb beosztású hivatalnokai részvételével elkövetett hivatali bűncselekményeket.

A fellebbviteli bíróságok feladatkörébe tartozik az illetékességi területükön található körzeti bíróságok működésének felügyelete, valamint az igazságügyi igazgatással kapcsolatos bizonyos ügyek, mint például nyilatkozat benyújtása az Igazságszolgáltatási Kinevezési Testülethez a körzeti bírósági vagy fellebbviteli bírósági bírói álláshelyre jelentkező pályázókról. A fellebbviteli bíróság a nyilatkozatot a jogszabályban meghatározott módon teszi meg. A fellebbviteli bíróság elnöke felel a bíróság tműködéséért és hatékonyságáért.

A fellebbviteli bíróság **kollégiumokra** tagolódik. A kollégium az elnökből és más bírákból áll. Az ügyeket általában három bíróból álló tanács bírálja el.

Eljárás a fellebbviteli bíróságok előtt

Bizonyos büntető és polgári ügyekben a kérelmezőnek a jogorvoslat további vizsgálatához engedélyt kell kérnie a fellebbviteli bíróságtól. A jogorvoslat további vizsgálatára vonatkozó engedély megadásáról törvény rendelkezik. Az ügy elbírálására írásbeli eljárás során vagy szóbeli érdemi tárgyaláson kerül sor.

Legfelsőbb Bíróság

Finnországban a **Legfelsőbb Bíróság** a **legmagasabb fellebbviteli szint**. A Legfelsőbb Bíróság tanácsokra tagolódik, amelyek öt bíró jelenlétében minősülnek határozatképesnek.

Ahhoz hogy az érintett fél egy ügyet a Legfelsőbb Bíróság elé terjesztthesen, a bírósági ítélettel szembeni fellebbezésre irányuló engedélyt kell kérnie. A Legfelsőbb Bíróság megvizsgálja a kérelmet, és mérlegeli, hogy az adott ügyben megadja-e a fellebbezéshez az engedélyt. A határozatot két- vagy háromfős **tanács** hozza meg. A fellebbezésre vonatkozó engedély csak a törvényben előírt feltételekkel adható meg.

A Legfelsőbb Bíróság 1980 óta precedensteremtő intézmény. A gyakorlatban a Legfelsőbb Bíróság határozata jogi normát teremt, amelyet a többi bíróságnak hasonló ügyekben követnie kell. Nincs szükség engedélyre a fellebbezéshez olyan ügyekben, amikor fellebbviteli bíróság járt el elsőfokú bíróságként.

A Legfelsőbb Bíróság munkáját az **elnök** irányítja. A Legfelsőbb Bíróság további tagjai a bírák. Az ügyeket a főtítkár, referens tanácsnok, vezető bírósági titkár vagy bírósági titkár adhatja elő.

A peres ügyek elbírálása mellett a Legfelsőbb Bíróság feladata továbbá, hogy az egy évnél hosszabb, határozott időre szóló pozíciókba kinevezze az általános bírósági bírókat. A Legfelsőbb Bíróság emellett véleményezi a köztársasági elnökhöz jóváhagyásra benyújtott jogszabálytervezeteket és az elnöki kezgyelmi kérelmeket.

A Legfelsőbb Bíróság előtti **eljárás** általában **írásbeli**, szükség esetén azonban **tárgyalás** is tartható.

Általános közigazgatási bíróságok

Közigazgatási bíróságok

Finnország Alkotmánya szerint a törvényeket minden állami cselekvés során szigorúan be kell tartani. Az a személy vagy szervezet, aki vagy amely ügy véli, hogy az állam vagy a helyi önkormányzat valamely öt érintő ügyben jogszabályt sért, főszabály szerint jogosult a határozattal szemben fellebbezni.

A hatóságnak a határozat meghozatalakor tájékoztatást kell adnia arról, hogy hogyan és hová lehet a határozattal szemben fellebbezni. Számos esetben elsőként az érintett közigazgatási hatósághoz lehet kifogást benyújtani, amelyet követően az elégedetlen fél jogorvoslati kérelmet nyújthat be a **közigazgatási bírósághoz**. A közigazgatási bíróságok illetékességi területe a finn régiókhoz igazodik oly módon, hogy egy igazságszolgáltatási körzet egy vagy több régiót fed le.

Fellebbezés során a közigazgatási bíróság a hatóság határozatának jogszerűségét vizsgálja. Ha a kérelmező elégedetlen a közigazgatási bíróság határozatával, legtöbbször további fellebbezés nyújtható be a Legfelsőbb Közigazgatási Bírósághoz, vagy legalább fellebbezési engedély kérhető a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságtól.

A közigazgatási bíróságokra vonatkozó rendelkezéseket a közigazgatási bíróságokról szóló törvény (*hallinto-oikeuslaki/lag om förvaltningsdomstolarna* 430 /1999. sz.), a közigazgatási bíróságok hatásköréről és illetékességéről szóló kormányrendelet (*valtioneuvoston asetusa hallinto-oikeuksien tuomiopiireistä /statsrådets förordning om förvaltningsdomstolarnas domkretsar* 865/2016. sz.), valamint számos eljárási szabályzat tartalmazza. A közigazgatási bíróságokra vonatkozó eljárási szabályokat a közigazgatási eljárásról szóló törvény (*hallintolainkäyttölaki/förvaltningsprocesslag* 586/1996. sz.) határozza meg.

A közigazgatási bíróságokhoz évente mintegy 20 000 fellebbezést nyújtanak be. Ezen ügyek többsége fellebbezésre vonatkozik, de a közigazgatási bíróságok közigazgatási jogvitákat és más, eléjük terjesztett ügyeket is elbírálnak. A bírósági nyilvántartás közel 300 különböző ügykategóriát tartalmaz, ami szemlélteti a közigazgatási bíróságok hatáskörébe tartozó ügyek széles körét. A közigazgatási bíróságok általános hatáskörű regionális bíróságok, és főszabály szerint a közigazgatási bíráskodás hatáskörébe tartozó ügyekkel foglalkoznak. Bizonyos ügyek azonban meghatározott közigazgatási bíróságok hatáskörébe tartoznak:

a helsinki közigazgatási bíróság kizárólagos hatáskörébe tartoznak a hozzáadottérték-adóval és a vámokkal kapcsolatos ügyek;

a vaasai közigazgatási bíróság rendelkezik kizárólagos hatáskörrel a vízügyi törvény és a környezetvédelmi törvény szerinti engedélyezéssel és kötelezéssel kapcsolatos ügyekben;

a hämeenlinnai közigazgatási bíróság bírálja el a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatásokkal, valamint a mezőgazdaság számára nyújtott strukturális támogatással kapcsolatos fellebbezéseket;

az észak-finnországi közigazgatási bíróság bírálja el a rénszarvastartáshoz és hagyományos megélhetési formákhoz nyújtott támogatásokkal kapcsolatos ügyekben benyújtott fellebbezéseket, valamint a skolt törvény (*kolttalaki/skolltag* 253/1995. sz.) alapján elbírált egyes ügyekben benyújtott fellebbezéseket.

A közigazgatási bíróságok tagja az elnök és a közigazgatási bírósági bírák. Az elnök irányítja a bíróság munkáját, és felel annak hatékonyságáért. A közigazgatási bíróság feladatai ellátása során tanácsokra tagozódhat. A tanács élén a tanácselnökké kinevezett bíró áll. A közigazgatási bíróság bíráin felül a közigazgatási bíróságok alkalmazottai közé tartoznak a bírósági fogalmazók és a hivatalnokok. A közigazgatási bíróságok alkalmazottainak száma összesen mintegy 550.

A közigazgatási bíróságok összetétele a határozathozatal során

A közigazgatási bíróságok testületi jellegű bíróságok, amelyek három jelenlévő tag esetében határozatképesek. A közigazgatási bíróságok tagjai az elnök és a közigazgatási bírósági bírák. Bizonyos ügyekben, mint például a mentális egészséggel vagy gyermek állami gondozásba vételével kapcsolatos ügyekben az ügyek vizsgálatában és elbírálásában részmunkaidős szakértő tag is részt vehet. A környezetvédelmi törvény és a vízügyi törvény hatálya alá tartozó ügyeket a jogi végzettséggel rendelkező tagokból, valamint a természettudományok vagy műszaki tudományok szakértőiből álló tanács bírálja el. Ilyen ügyekben a tanács általában négy tagból áll.

A közigazgatási bíróságok egyes egyszerűbb fellebbezéseket kisebb tanácsokban is elbírálnak, feltéve, ha ez nem veszélyezteti a felek jogvédelmét.

A jogszabályban meghatározott egyes fellebbezéseket két tagból álló tanács bírálja el, amennyiben az ügy egyértelmű, és ahhoz nem szükséges a jogszabályok új értelmezése. Ez vonatkozik a jövedelemadóval, ingatlan- és gépjárműadóval, valamint az építési engedélyekkel kapcsolatos fellebbezésekre is. Ha a két tagból álló tanács tagjai a határozat tekintetében nem értenek egyet, az ügyben három tagból álló rendes tanács dönt. Egyesbíró bírálja el például a parkolójegyekkel, a járművek elszállításának díjával, a vezetői engedélyekkel és a tömegközlekedési pótdíjjal kapcsolatos fellebbezéseket.

Egyesbíró hozhat határozatot a végrehajtás ideiglenes tilalmáról, valamint az adók és díjak behajtásának tilalmáról és felfüggesztéséről is.

Eljárás a közigazgatási bíróságok előtt

A közigazgatási bíróságok esetében az ügyet elsősorban írásban bírálják el, azonban az elmúlt években gyakoribbá váltak a tárgyalások és a bírósági szemlék. A tárgyalások száma különösen a gyermekvédelemmel és a külföldi állampolgárokkal kapcsolatos ügyekben nőtt meg.

A fellebbező vagy kérelmező főszabály szerint köteles követelését és követelésének jogalapját előterjeszteni. A közigazgatási bíróság azonban hivatalból köteles biztosítani az ügy megfelelő vizsgálatát. A közigazgatási eljárásról szóló törvény értelmében a közigazgatási bíróság a pártatlan és tisztességes eljárás elve és az ügy jellege által megkövetelt mértékben köteles az ügyet vizsgálni.

A közigazgatási bíróságok törekednek arra, hogy az ügyeket beérkezésük sorrendjében bírálják el. Bizonyos ügyekben azonban soron kívül járnak el. Azt követően, hogy az ügy a közigazgatási bíróság elé került, a referens előkészíti az ügyet. A közigazgatási bíróság referensei a bírósági titkárok és a fogalmazók, néha a közigazgatási bírák is. A referens feladata, hogy az érintett hatóságoktól beszeresse a szükséges nyilatkozatokat és jelentéseket, és hogy meghallgassa a feleket.

Az eljárás megindítását követően megvizsgálják az eljárás előfeltételeit, és fellebbezési ügyekben a megtámadott határozatot hozó hatóságtól beszerzik a nyilatkozatot és a vonatkozó háttér-dokumentumokat. Ezt követően meghallgatják a fellebbezőt és a többi felet.

A referens az elbírálandó ügyre vonatkozóan határozattervezetet készít. A bírák áttanulmányozzák a dokumentumokat és a határozattervezetet, majd ezt követően a közigazgatási bíróság ülésén bírálják el az ügyet.

A közigazgatási bíróság az ügyben felmerülő valamennyi körülményt figyelembe veszi, és eldönti, hogy mely körülmények relevánsak a határozat szempontjából. Ha határozathozatalban részt vevő tagok nem jutottak egyetértésre, szavazásra kerül sor. A referens jogosult az ügyben különvéleményt megfogalmazni. Az ülést követően az indokolás még pontosítható, annak aláírását követően azonban a határozatot kézbesítik a felek részére.

Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság

A **Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság** az a bíróság, amely a közigazgatási ügyekben a legmagasabb szintű bírói hatáskörrel rendelkezik.

A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság által vizsgált ügyek kategóriáinak többsége más közigazgatási bíróságokat érintő fellebbezésekkel kapcsolatos.

Bizonyos ügyekben a fellebbezőnek elsőként fellebbezési engedélyt kell kérnie a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságtól.

Finnországban lehetőség van fellebbezést előterjeszteni a kormány vagy valamely minisztérium, azaz a legmagasabb szintű végrehajtó hatalommal rendelkező szervek határozatai ellen is.

A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság emellett jogalkotási kérdésekben véleményt nyilváníthat és javaslatokat tehet. A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság továbbá felügyeli a hatáskörébe tartozó peres eljárásokat. A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság feladata annak biztosítása, hogy a közigazgatási bírósági rendszer egységesen és a hatékonyan működjön. A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság feladata továbbá, hogy az egy évnél hosszabb, határozott időre szóló pozíciókba kinevezze a közigazgatási bírósági bírókat.

A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság működését az elnök irányítja. A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság további tagjai bírák. A bírák száma 20 körül van.

Ezenkívül a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságon mintegy 50 referens és annak megfelelő számú egyéb alkalmazott dolgozik. A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság tanácsokra tagolódik. A bírósági hivatal élén a főtitkár áll.

A Legfelsőbb Közigazgatási Bírósághoz évente mintegy 6 000 fellebbezést nyújtanak be. A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság előtti ügyeket általában öt bíróból álló tanács bírálja el. A fellebbezésre vonatkozó engedély elutasításakor a tanács három bíróból is állhat. A vízügyi törvényben és a környezetvédelmi törvényben hivatkozott esetekben, valamint egyes szellemi alkotásokhoz fűződő jogokkal, mint például szabadalommal kapcsolatos ügyekben a kollégium jogi végzettségű és két részmunkaidős szakértő tagból áll. A szakértő tagok független bíró jogállásával rendelkeznek. A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságon az ügyeket elsősorban írásbeli eljárásban bírálják el; az évente megtartott tárgyalások és bírósági szemlék száma nem haladja meg a 10-et.

Jogi adatbázisok és honlapok

Az adatbázis neve

[A Finlex honlapja](#)

[Finnországi igazságügyi honlap](#)

Ingyenes-e a hozzáférés a honlaphoz vagy az adatbázishoz?

Igen, a hozzáférés **ingyenes**.

Az [Oikeus.fi](#) honlap Finnország igazságszolgáltatási rendszerére vonatkozó információkat tartalmaz. Ez egy központi online szolgáltatás azok számára, akik a bíróságokra, ügyészekre, végrehajtókra, jogsegélyirodákra és Finnországban az igazságszolgáltatás területén működő más közjogi testületekre vonatkozóan keresnek tájékoztatást.

Megtalálható itt például a fellebbviteli és közigazgatási bíróságok legfrissebb ítélkezési gyakorlata is. A Legfelsőbb Bíróságra, a fellebbviteli bíróságokra, a közigazgatási bíróságokra és a szakosított bíróságokra vonatkozó részletesebb adatbázis a finn igazságügyi minisztérium által fenntartott ingyenes

[Finlex szolgáltatás](#) keretében érhető el.

Utolsó frissítés: 02/02/2021

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.